

12

HOGE (WONING)NOOD

Of je nou een belachelijk hoge huur betaalt, gedwongen bij vrienden bivakkeert of weet dat je *never* nooit kans maakt op een koophuis: de woningcrisis raakt velen van ons. Waarom pikken we dit nog?

BEN JE BEGIN dertig en werk je hard voor je centen, deel je nog steeds de wc met je huisgenoot. Of probeer je voor de zoveelste keer je spullen in een verhuishoos te proppen, omdat je wéér een huisjesmelker hebt getroffen die nóg lucratievere plannen heeft dan jou uitmelken. Met een beetje geluk vind je snel iets betaalbaars (als in: binnen een halfjaar). Met een beetje pech moet je je vrienden lief aankijken en wordt hun bank voor onbepaalde tijd jouw nieuwe bed. Ondertussen kun je alleen maar dromen van een koopwoning waar je niet uitgezet kan worden. Want wie geen ouders heeft met een 'jubelton', die je wel even helpen die torenhoge prijzen te tackelen, gaat het amper lukken zelf een huis te kopen. En geld daarvoor opzij zetten is zo makkelijk nog niet als de helft van je salaris al opgaat aan je veel te hoge huur. Ook niet zo fijn voor je financiële toekomst trouwens. Want waar een koopwoning voor veel mensen het appeltje voor de dorst is, doe jij niks anders dan door de zure appel heen bijten als je in de zoveelste huurwoning trekt waar je niet per se opgewonden van wordt.

TEKORT

Klinkt als een horrorverhaal? De woningcrisis is voor veel jonge mensen helaas de realiteit – en dan laten we in dit artikel het gebrek aan seniorenwoningen nog buiten beschouwing. In het rapport *Staat van de Woningmarkt 2021* van het ministerie van Binnenlandse Zaken staat dat er een tekort is van 279.000 woningen en dat dat nog blijft oplopen tot 2024 – wanneer er wat nieuwbouwwoningen bij zijn. “Juist bij deze grote getallen zijn de kleine lettertjes belangrijk; er is vooral een tekort aan betaalbare woningen, dure woningen staan ook nu gewoon leeg. Dus maakt het uit wat je voor wie bouwt en hoe je dat – ook in de toekomst – betaalbaar houdt.” Antropoloog Jeske Jongerius werkt bij de Woonbond, een belangenvereniging voor huurders en woningzoekenden. Ze vertegenwoordigen 1,7 miljoen huishoudens en zetten zich extra in om jongeren een stem te geven in het woondebat en de politieke lobby. Jongerius heeft de woningcrisis aan den lijve ondervonden. “Na een relatiebreuk heb ik anderhalf jaar geen vaste woonplek gehad. Terwijl ik een baan en een

groot netwerk had, lukte het me maar niet om betaalbare woonruimte te vinden. Een koopwoning was te duur en de wachtlijst voor een sociale huurwoning ellenlang. Met negen jaar wachttijd was ik kansloos. Gelukkig heb ik bij heel veel lieve mensen op de bank mogen slapen en had ik binnen twee maanden mijn eerste antikraakwoning; maar dat wil je echt niet als je werkt. Het was doodvermoeiend om steeds bezig te zijn met het zoeken van slaap- en woonplekken en de hele tijd heen en weer te hoppen. Plus: als ik al zo afhankelijk van mijn netwerk was, wat betekent dit dan voor mensen die dit netwerk niet hebben? Emotioneel was het ook zwaar: ik kreeg het gevoel dat er letterlijk geen plek voor me was. Extra wrang dat ik in de maatschappelijke sector werk, maar er in diezelfde maatschappij geen plekje voor mij te vinden was. Want het was mijn probleem, maar niet mijn fout.”

ECONOMISCHE DAKLOZEN

Dat brengt ons bij de vraag: wiens fout is het dan wel? Jongerius: “Wonen is een recht dat is opgenomen in de Grondwet én de Universele Rechten van

de Mens en dus draagt de overheid hier verantwoordelijkheid voor. Maar helaas heb je niet zo veel aan de instanties als je hier hulp bij zoekt, want dakloosheid wordt gezien als zorgprobleem in plaats van woonprobleem. Terwijl er genoeg economisch daklozen zijn die een baan hebben, maar geen betaalbare woonruimte vinden. Zij zijn slachtoffer van het neoliberale woonbeleid. Want het is de politiek geweest die de toegankelijke sociale huursector heeft gesloopt. Zij hebben ervoor gekozen meer belang te hechten aan een woning als investering dan een woning als recht. De koopsector wordt gestimuleerd en gesubsidieerd, terwijl sociale huur is weggezet als noodvoorziening voor de allerarmsten. Veel mensen vallen hierdoor tussen wal en schip, voor de naar schatting honderdduizend dak- en thuislozen mensen is dat het allerzwaarst. Voor de armste groepen speelt de wooncrisis overigens al heel lang: de huurkosten zijn alsnog toegenomen, net als de wachttijden voor sociale huur. Hun wijken worden al jaren gesloopt om plaats te maken voor duurdere woningen.” Dat er meer

aandacht voor het tekort aan betaalbare woningen is, komt volgens Jongerius omdat nu ook de middeninkomens wordt geraakt. “Zij weten de weg naar media, instituten en politiek te vinden nu ze zelf hartstikke klem zitten: ze hebben geen toegang tot sociale huur, maar ook niet genoeg geld om de absurde koopprijzen te betalen. Tenzij ze rijke ouders hebben, komen jongeren niet meer binnen op de woningmarkt. We gaan steeds meer richting een klassenmaatschappij waarin alleen nog maar een bepaalde groep fijn kan wonen en dat lijkt me kwalijk voor de hele samenleving.”

WEGGEJAAGD

Maaïke Pardieck (30) is zo iemand die zich afvraagt of ze ooit een woning voor zichzelf zal hebben. “Ik woon al jarenlang samen met huisgenoten. Met mijn huidige huisgenoot heb ik het erg fijn, maar ik ben evengoed toe aan een eigen plek. Helaas is dat niet realistisch, want ik kan zelfs met mijn prima salaris niet het dubbele betalen van wat ik nu betaal. Dat ik uit Amsterdam word weggejaagd, vind ik een vreselijk idee, dit is mijn thuis. Ik vraag me af of het voor mij ooit mogelijk gaat zijn om

‘IK KREEG HET GEVOEL DAT ER LETTERLIJK GEEN PLEK VOOR MIJ WAS’

een eigen woning te bezitten. Met de hypotheek die ik nu kan krijgen, kom ik hoogstens voor een zolderkamer in aanmerking.” Ze vervolgt: “Door mijn eerdere werk bij een vrijwilligersorganisatie in Almere weet ik dat de woningnood nog veel schrijnender kan zijn. Sommige jongeren komen bij het Leger des Heils terecht of hopen van bank naar bank, wat enorm stressvol is. De overheid moet dit echt beter gaan reguleren. Het is een goede eerste stap dat gemeentes de zelfbewoningplicht invoeren, zodat investeerders en huisjesmelkers niet meer zo makkelijk panden in de stad op kunnen kopen. Dat dat mogelijk was, geeft al aan dat er iets niet goed zit in de kern. Daarom liep ik ook mee met het woonprotest vorig jaar, terwijl ik normaal helemaal niet zo van de demonstraties ben. De woede lijkt alweer wat

afgevlakt, misschien is dat typisch Nederlands. Maar als er bijvoorbeeld een grote staking wordt georganiseerd, dan sta ik vooraan.”

ACTIEVOEREN LOONT

Laten we wel genoeg van ons horen? Zijn we wel boos genoeg? Jongerius: “Zolang het systeem nog niet is veranderd, is er nog aandacht van de media en druk uit de samenleving nodig. Want de mensen die in dit land aan de knoppen zitten, zijn niet de slachtoffers van de woningcrisis. Sterker nog: die hebben van het systeem kunnen profiteren. Zo heeft meer dan de helft van de ministers meerdere woningen. Protesten zijn dus erg belangrijk. Daarmee maak je duidelijk dat dit geen individueel, maar collectief probleem is en er dus ook een collectieve oplossing moet komen. Dus kom in actie en sluit je aan bij een actiegroep of de Woonbond.

Accepteer de situatie zoals die nu is in elk geval niet.” De eerste stappen kunnen wat Jongerius betreft niet snel genoeg gezet worden. “Gelukkig is er inmiddels een minister van Volkshuisvesting. Investeren in een brede, toegankelijke volkshuisvesting zijn hard nodig. Hopelijk gaat De Jonge zich hier hard voor maken. Daarnaast kan de overheid direct al een grote stap zetten door tijdelijke huurcontracten te verbieden. Nu staan huurders soms elke twee jaar op straat, zodat de huisbaas iemand erin kan laten die nog meer huur betaalt. Misschien zouden we een te hoge huur als een economisch delict moeten zien, zodat het behoert kan worden. Door tijdelijke contracten durven huurders vaak niet in opstand te komen tegen huisjesmelkerij. Ben je mondig over onterechte kosten of nalatig onderhoud? Dikke kans dat je contract niet wordt verlengd. Het is ontzettend cru dat dit allemaal de uitkomst van bewust beleid is. Maar dat betekent ook dat actievoeren zin heeft, want met andere politieke keuzes kunnen we een andere toekomst creëren.” Eentje waarin je de wc misschien wél eens lekker voor jezelf hebt... ■